

Winterson i les noves formes d'existència

PERE
ANTONI
PONS

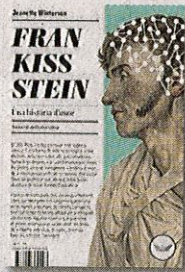
Frankissstein, l'última novel·la de Jeanette Winterson (Manchester, 1959), aborda amb les eines de la narra-

tiva de ficció un dels temes cabdals de la nostra època: el camp prometedor i inquietant de la intel·ligència artificial i de les noves formes d'existència que s'ha obert al segle XXI amb la revolució digital i els avenços de la biomedicina.

Sense oblidar en cap moment que una novel·la és, essencialment, un artefacte retòric que vehicula un entramat d'històries poblades per uns personatges impulsats per les idees i les passions, Winterson indaga en els orígens de l'afany per transcendir el que és humà que, paradoxalment, defineix des de sempre els humans. També explora com les noves formes d'existència –plausibles o ja emergents– poden acabar transformant –en alguns casos ja ho estan

fent– la nostra concepció de tot, des de la identitat i la consciència fins al pas del temps i la memòria, passant per l'amor, la sexualitat, el gènere, el desig eròtic, la realitat –“què és la vida real?”–, la religió i, per descomptat, la mort.

En mans de segons quin novel·lista, un propòsit tan ambiciós, l'abordatge literari d'uns assumptes tan científicament nous, vastos i esmunyedissos, hauria pogut derivar cap al didactisme pretensions, cap a l'espessor humanament àrida o cap a la grandiloquència pseudofilosòfica. Winterson, en canvi, ha aconseguit fer una novel·la singular i vibrant, intel·ligent sense dogmatismes i neta de biaixos pedagògics, provocadora d'una manera que mai no és barroerament gratuïta, estilitzadament poètica, culturalista amb vigor i sense pedanteria, i trepidant com només ho són les novel·les d'aventures, encara que es tracti, com en aquest cas, de les aventures de la sensibilitat, de la moral, de l'esperit i de la in-

FRANKISS-
STEIN
JEANETTE
WINTERSON
TRAD. DOLORS
UDINA
EDICIONS DEL
PERISCOPI / LUMEN
360 PÀG. / 19,90 €

tel·ligència. *Frankissstein* té una trama doble que es desenvolupa en paral·lel mitjançant capítols intercalats. D'una banda, hi ha la reconstrucció del procés de creació de *Frankenstein* o *el Prometeu modern*, la icònica i pionera novel·la que una jove Mary Shelley, de dinou anys, va concebre una nit de tempesta del 1816 a la vora del llac de Ginebra, en companyia del seu marit, el poeta Percy B. Shelley; del també poeta Lord Byron; del metge Polidori –autor d'*El vampir*, precursor de *Dràcula*–, i de la seva germanastra Claire. Aquesta trama transcorre als inicis de la Revolució Industrial, quan la incipient maquinització del món laboral va permetre albirar un futur, entre l'amenaça i l'esperança, en què els humans potser deixarien de ser protagonistes.

De l'altra, tenim la història d'amor i passió entre el doctor Ry Shelley, un jove trans –“soc totalment femella, també en part masculí”– i el científic Victor Stein, un ex-

periment en intel·ligència artificial que és a punt de crear formes d'existència inèdites. Ambientada en l'Anglaterra post-Brexit, aquesta segona trama transcorre en el context auroral del nostre món, en què els somnis i les utopies –o els malsons i les distopies– de la ciència-ficció –el transhumanisme, una automatització general que empenyi els éssers humans a portar una vida hedonísticament vegetativa– ja han deixat de ser matèria de la imaginació futurista per passar a ser una possibilitat més o menys imminent.

Molt ben traduïda per Dolors Udina, *Frankissstein* és una novel·la poètica i profunda –dos adjectius gastadíssims que aquí mereixen ser llegits en la seva més pura i pletòrica plenitud–, una novel·la plena de preguntes serioses, de diàlegs lúcids, d'idees audaces, d'emocions fortes i de prediccions de futur que fan esgarriar per la seva temible o seductora força visionària. He dit una novel·la? Diguem-ne una novel·lassa. ♦♦